

Sjøvegan 1. desember 2016

STRATEGISK NÆRINGSPLAN (SNP)

2017-2020

SALANGEN KOMMUNE

Vedtatt enstemmig av K-styret, desember 2016

INNLEDNING

Bakgrunn

Med bakgrunn i endt planperiode (perioden fom 2007 tom 2011 – rullert i 2009), rulleres SNP. SNP baserer seg på Kommuneplanen for Salangen (2017 – 2027). Som for Kommuneplanen vil også SNP søke å ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål. Når det gjelder øvrige planverk og føringer, samt utviklingstrekk og sentrale problemstillinger som SNP baserer seg på henvises det til Kommuneplanen.

Salangen kommune har som eneste kommune i Troms helt siden 2002 valgt å organisere førstelinjetjenesten for næringsarbeidet utenfor den kommunale organisasjonen. Frem til og med 2014 i NASA (Nærings Arbeid i Salangen) AS og siden 2015 i det heleide kommunale selskapet Astafjord Utvikling AS (AU). Som en del av samarbeidsavtalen mellom AU og Salangen kommune for 2016 har AU hatt som oppdrag å forestå prosessen med rulleringen av SNP. Det har vært gjennomført en bred prosess med presentasjoner, arbeidsmøter og befaringer der foruten Næringsutvalget også Salangen Næringsforening, Landbruksnæringa og Ungdomsrådet har vært involvert. Nærmere informasjon om prosessene inkludert bakgrunn og innhold fremkommer i vedlegg 1. SNP baserer seg på det som er fremkommet gjennom prosessene som er beskrevet ovenfor, samt tidligere SNP.

Generelt

SNP skal bidra til å se de ulike satsingsområdene og tiltakene i sammenheng. Tiltakene innenfor de ulike satsingsområdene er ikke utfyllende, og skal ved behov endres undervegs i planperioden. SNP skal ikke ekskludere eller utelukke gode ideer/prosjekter/tiltak. Enhver ide`/prosjekt/tiltak skal vurderes på selvstendig grunnlag selv om de ikke står beskrevet i SNP.

Prosesen med utviklingen av SNP baserer seg, foruten gjennomføringa av lokale prosesser som beskrevet ovenfor på studier av hva andre kommuner og regioner gjør og har gjort. Videre gjennom plan- og dokumentgjennomgang samt deltakelse på kurs, konferanser og seminar både lokalt, regionalt og nasjonalt.

STRATEGIDEL

Strategidelen av SNP gir overordnede føringer, og skal stå fast gjennom hele planperioden (Kommunestyret kan fatte vedtak om endring).

Visjon og verdier

SNP legger til grunn Salangen kommune sin visjon om å **SPRENGE GRENSER** gjennom verdiene **SPREK, ROMSLIG OG FREMTIDSRETTET**. I det daglige arbeidet med SNP spesielt og næringsutviklingsarbeid generelt innebærer dette at alle som jobber innenfor fagfeltet til enhver tid skal stille seg spørsmålet om man bidrar til å nå kommunens visjon og om man følger opp verdiene.

Hovedmål

SNP skal være et verktøy som bidrar til et offensivt næringsarbeid for Salangen Kommune med regional forankring både mot Sør – Troms, Ofoten og Midt Troms. Gjennom denne tilnærmingen skal SNP bidra til å oppnå hovedmålet (og derigjennom Salangen kommune sin visjon):

Næringsarbeidet i Salangen skal legge til rette for, og bidra til et utviklingsorientert, nyskapende og konkurransedyktig næringsliv (både innenfor privat og offentlig sektor).

Overordnede føringer

Det er bred enighet om at SNP skal videreføre satsingen på de samme fire innsatsområdene som i den forrige planperioden (i tillegg til disse er det fremkommet og er enighet om at det skal satses på et nytt innsatsområde):

- Naturbaserte næringer.
- Salangsverket næringspark.
- Sentrumsutvikling.
- Reiseliv.
- Kunnskapsbaserte næringer.

For å nå visjonen og det overordnede målet, legges følgende føringer til grunn:

Ved utarbeidelse av en eventuell regional Strategisk Næringsplan skal innspillene fra Salangen kommune til denne basere seg på innholdet i egen SNP, og der Salangen kommune støtter overordnede tiltak som vil ha betydning for Salangen kommune og regionen for øvrig.

Næringsarbeidet i Salangen skal forholde seg til næringsaktører (lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt), øvrige kommuner/regioner og vil opprettholde og videreutvikle en nær

dialog både med Troms Fylkeskommune, Innovasjon Norge samt ulike nærings- og utviklingsmiljøer.

I årene fremover vil ei av hovedutfordringene være raske endringer i samfunnet generelt, og i eksisterende og nytt næringsliv spesielt. Dette krever at Salangen kommune gjør seg selv i stand til å møte morgendagen med et mulighetsperspektiv som tilnæringsmåte. Det handler om å avdekke og ta i bruk de natur- og menneskebaserte ressursene vi har både innenfor og utenfor Salangen kommune.

Alle som arbeider med næringsutvikling og innenfor næringslivet må prate til, med og om hverandre på en positiv og frem snakkende måte. Dette for å forstå hvordan vi som enkeltindivider, bedrifter og organisasjoner kan danne grunnlag for positiv og verdiskapende næringsutvikling. Salangen som JA – kommune må videreutvikles og opprettholdes, og skal gjenspeile seg hos alle som jobber med næringsutvikling og tilrettelegging for næringsutvikling.

Salangen kommune skal tilrettelegge for og bidra til kortest mulig saksbehandlingstid, tilrettelegging av næringsarealer samt boligtomter og boliger i og utenfor sentrum

Næringsarbeidet i Salangen skal ivareta det eksisterende næringslivet gjennom å beholde og utvikle dette, samt å sette fokus på og tilrettelegge for nyetableringer.

Gjennom planperioden, og for hvert av de innsatsområdene som til enhver tid foreligger, skal det særlig settes fokus på og tilrettelegges for tiltak som satser på: Rekruttering, kompetanse og ungdom.

Sjøvegan videregående skole har vært, er og vil i årene som kommer være en svært viktig samfunnsinstitusjon for Salangen kommune og regionen for øvrig. I planperioden skal det jobbes med å videreutvikle og styrke samarbeidet mellom Sjøvegan videregående skole, kommunen og næringslivet. Dette for å bevare nåværende studietilbud, samt å bidra til og utvikle nye studietilbud. Videre skal samarbeidet bidra til å styrke fokuset på og øke antallet lærlingeplasser, samt styrke fokuset på praksisplasser og utplassering av elever både i privat og offentlig sektor.

Den teknologiske utviklinga går raskt og vil gjøre det også i årene som kommer. Det er viktig at Salangen kommune tilrettelegger for og bidrar til å bygge ut infrastruktur slik at det blir attraktivt å drive næring og næringsutvikling, og ikke minst bo i de ulike delene av kommunen.

Det skal legges vekt på å fortsette utviklingen av det allerede gode samarbeidet mellom næringslivet (enkeltpedrifter og Salangen Næringsforening), Salangen kommune og frivillige lag/foreninger.

Salangen kommune kjøpte Elvenes leir i 2006, og gjennomførte et arbeide som la næringsutvikling og fritids- og friluftsmål inn som utviklingsområder, under navnet Arena Elvenes. I tråd med

konklusjoner og anbefalinger i prosjektrapport og fremtidig reguleringsplan er Arena Elvenes et område med potensiale for utvikling av ny aktivitet. Dette både mht bedriftsetablering, og etablering av aktiviteter som kan samhandle med og understøtte øvrig næringsliv i kommunen.

Det skal kontinuerlig jobbes med å videreutvikle næringsarbeidet generelt og SNP spesielt ikke bare som Salangen kommune sin plan, men også næringslivet sin plan. Kontinuerlig fokus på og arbeid med rullering av SNP skal bidra til å skape gode prosesser, involvering og ikke minst arenaer for å møtes. Etablering av møtearenaer (møter, arbeidsgrupper, prosjekter osv) vil være viktig innenfor alle innsatsområder og skal ha høy prioritet. Denne måten å jobbe på vil føre til at eksisterende næringsliv utvikles og at nye ideer og grundere slipper til med sine ideer, prosjekter og tiltak.

Arbeidet med næringsutvikling skal ha fokus på at tiltakene skal være miljøvennlige og bærekraftige. Tiltak som innebærer fysiske inngrep skal dokumentere hvordan tiltaket kan og vil påvirke det ytre miljøet. Det skal settes fokus på at fysiske inngrep utformes estetisk på en god måte, og i tråd med de til enhver tid gjeldende kommunale og overordnede føringer.

HANDLINGSDEL

Handlingsdelen beskriver de ulike tiltaksområdene og rulleres en gang per år. Hensikten med den årlige rulleringen er å sikre kontinuerlig oppdatering av SNP slik at den på en optimal måte kan fungere som verktøy både for det daglige næringsarbeidet. SNP skal være retningsgivende for prioritering i bruken av kommunale utviklingsmidler, og arbeidet i forhold til eksterne samarbeidspartnere og finansieringskilder.

Innsatsområder

Naturbaserte næringer

Naturbaserte næringer innbefatter havbruk (oppdrett og fiskeri) og landbruk (jord- og skogbruk). Per dato er det få registrerte fiskere i Salangen kommune. Havbruksnæringa på sin side er ei sterk og bærekraftig næring som i kraft av seg selv i stor grad vokser og utvikler seg. Det er utarbeidet felles kystsoneplan for 13 kommuner i Sør—og Midt - Troms. I løpet av planperioden skal denne planen revideres, og dette vil være et viktig bidrag for den videre utviklingen både av fiskeri- og havbruksnæringa i Salangen kommune og regionen for øvrig. Oppdrettsnæringa produserer med så store volum at det til enhver tid dukker opp utfordringer som må løses. Mange av disse utfordringene vil i seg selv kunne danne grunnlag for knoppskyting og nyetableringer.

Salangen kommune kjøper rådgivnings- og forvaltningstjenester fra Bardu kommune innen landbruk og omvendt innen skogbruk. Gjennom disse avtalene utføres det tilrettelegging ovenfor næringsutøverne i forhold til jord-, skog- og øvrig relevant lovverk. Videre får næringsutøverne bistand i forhold til jordbruksavtalen, samt veiledning ovenfor næringa i forhold til søknad på eksternt finansierte prosjekter. Landbruksavdelinga forvalter også oppgaver/myndighetsområder relatert til utmarksressurser.

Landbruksavdelinga er et viktig bidrag til næringsarbeidet i Salangen kommune, og i planperioden er det viktig å avklare samarbeidsmodell mellom arbeidet i landbruksavdelinga og det øvrige næringsarbeidet (både i Salangen og regionen forøvrig). Dette for å nyttiggjøre seg kompetanse og fagmiljø i området best mulig, slik at man i felleskap kan bidra til bremse nedgangen i antallet gårdbrukere og hjelpe de eksisterende til utvikling av sine driftsenheter. Det er i Salangen som for øvrig en nedgang i antall gårdsbruk, og i Salangen også ei dreining fra melkeproduksjon over til sau. Samtidig er det ei dreining mot at de brukene som er igjen blir større, slik at det per dato er behov for økte arealer til forproduksjon.

Mål - havbruk

Bidra til å sikre grunnlag for stabil vekst innen oppdrett av laks og andre marine arter, samt stimulere til oppstart av fiskerirelatert virksomhet.

Mål - landbruk

Bidra til å sikre dagens produksjonsvolum innen produksjon av melk og kjøtt, bidra til nydyrking, samt opprettholde/utvikle eksisterende og utvide antallet gårdsbruk.

Tiltak havbruk

- Bidra til regionalt samarbeid om «miljøklassing» av lokaliteter.
- Bidra til å sette fokus på mulighetene for, og iverksetting av tiltak for økt verdiskaping knyttet til videreforedling, salg, markedsføring, merkevarebygging og nye markeder.
- Bidra til kunnskapsspredning mellom havbruksnæringa og andre aktører (inkludert leverandørindustrien) med sikte på leveranser og nyetableringer.
- Bidra ifm revidering av kystsoneplan. I planperioden skal det settes fokus på å bidra til kunnskapsspredning mellom næringa og andre aktører.
- Bidra til å stimulere til oppstart av fiskerirelatert virksomhet.

Tiltak landbruk

- Videreføre tilskudd til kjøp av melkekvoter.
- Innføre ordning for tilskudd til nydyrking.
- Utarbeide beitebruksplan.
- Bidra til utviklingsprosjekter for enkeltgårdbrukere eller grupper av gårdbrukere (gårdsutvikling, overtakelse av gård, nyetablering, nisjeproduksjon osv).

Salangsverket Næringspark:

Det har gjennom de siste årene vært en betydelig utvikling av aktivitetene i området på og rundt Salangsverket. Imidlertid står det områder og bygninger som har et betydelig utviklingspotensial som det må jobbes med å utvikle. På Salangsverket er det korte avstander mellom nærings-, kultur-, og fritidsrelaterte aktiviteter. Denne nærheten må anses som en styrke og må videreutvikles.

Mål – Salangsverket

Gjennom bred regional forankring skal det bidras til økt transport/trafikk over industrikaia, og best mulig tilrettelegging for bruk av denne.

Gjennom identifisering av utviklingsmuligheter, og med bakgrunn i kompetanse på og rundt Salangsverket og i regionen for øvrig skal det bidras til knoppskyting ifm eksisterende aktiviteter og ny virksomhet.

Tiltak Salangsverket

- Bidra i forhold til å påvirke godstransportører med sikte på regulær bruk av industrikaia og i forbindelse med mellomlagring av gods.
- Bidra til samarbeid om markedsføring av Salangsverket.
- Bidra til overvåking i forhold til utvikling av fremtidige transportstrukturer og utviklingsperspektiver i Nordområdene, samt innsalg av Salangsverkets mulige funksjoner i den forbindelse.
- Bidra til å forsterke og videreutvikle samarbeid mellom FOU – miljø og utdanningsinstitusjoner, med sikte på aktivitetsutvikling.
- Salangen kommune reviderer reguleringsplanen for området. Herunder å avklare det geografiske området for reguleringsplanen, samt avklare forholdet mellom industri, kultur og fritidsaktiviteter.
- Bidra til markedsføring av byggeklare private boligtomter i nær tilknytning til Salangsverket.

Sentrumsutvikling:

I henhold til «Regional plan for handel og service i Troms, 2016 – 2025» er Sjøvegan regionscenter på nivå tre for kommunene; Dyrøy, Gratangen, Lavangen og Salangen (Bardu og lbestad er i tillegg delvis definert som tilhørende til Sjøvegan). Sentrum er ifølge nevnte plan definert som området fra Henriksen tomte inn til Best og opp til Outpost.

Det å være definert som regionscenter tilkjenner en viktig status som forplikter både ift hvordan det offentlige tjenestetilbudet prioriteres og utvikles, men mest av alt i forhold til hvordan det lokale næringslivet legger til rette og satser. Handelsstanden (i nært samarbeid med det øvrige næringslivet og Salangen kommune) har gjennom mange gjort et godt arbeid. Sjøvegan har i perioden fra og med 2004 til og med 2012 økt detaljhandelsomsetningen med 45 % og i 2014 ligger Salangen på 4 plass (Tromsø, Harstad og Lenvik ligger foran) i Troms fylke i forhold til detaljhandel målt per innbygger. Utviklingen

av Millionfisken de siste ti årene har i sterk grad bidratt til, og vil gjøre det i årene som kommer i forhold til sentrumsutvikling og handelsomsetting.

Mål – Sentrumsutvikling

Tilrettelegge for utvikling av Sjøvegan som attraktivt tettsted og handelssentrum. Herunder fortsette arbeidet med å vende Sjøvegan mot fjorden.

Videreutvikling av offentlig virksomhet med nye og endrede funksjoner basert på kompetanse innen offentlig sektor. Utføres i nær samhandling med private aktører for å muliggjøre økt grad av kommersialisering og videreutvikling innen ulike tjenesteområder.

Tiltak sentrumsutvikling

- Bidra til å opprettholde eksisterende, samt identifisere og etablere nye regionale funksjoner.
- Salangen kommune iverksetter arbeidet med sentrumsplan i tråd med kommunens planstrategi som forutsetter oppstart i 2017
- Bidra til videreutviklingen av konseptet Millionfisken.
- Bidra til å støtte opp igangsatte tiltak i skjæringspunktet mellom næringsaktører, frivillige lag/foreninger og Salangen kommune med sikte på forskjønnende og trivselsmessige tiltak.
- Bidra i samarbeid med Salangen Næringsforening til kvalitetsutviklende tiltak og initiativ i forhold til mulige markedsføringsstrategier og fellestiltak.
- Utvikle og gjennomføre et prosjekt som kartlegger ledige forretningsarealer i sentrum. Samt å avklare i samråd med eierne hvordan man kan oppnå optimal utnyttelsesgrad inkludert muligheter for videreutvikling.

Reiseliv

Det har gjennom de senere årene blitt etablert og ikke minst videreutviklet et knippe med reiselivsbedrifter i Salangen. Fokuset i det Nord – Norske reiselivet har via strategisk overordnet satsing på vinterturisme generelt og nordlysturisme spesielt dreid fokuset over fra sommerturisme til helårsturisme. Dette betyr at potensialet for turisttilstrømming (både norske og utenlandske) er stor og mulighetene ligger derfor åpne både for nyetableringer med særlig fokus på aktiviteter, men også på videre utvikling av eksisterende bedrifter. Salangen ligger med tanke på reiselivsutvikling geografisk godt plassert med relativt kort veg til jernbane i Narvik, Europaveg 6, fire flyplasser (Bardufoss, Harstad/Narvik – Evenes, Tromsø og Kiruna) samt nærhet både til Lofoten, Senja og Tromsø som nav for utvikling av

Nordlysturismen. Ei hovedutfordring ved økt tilstrømming av turister til Salangen kommune og regionen forøvrig vil være overnattingskapasitet.

I Troms fylkes «Strategi for reiselivet i Troms, 2013 – 2017» fremkommer det at et av fylkets fremste fortrinn er våre naturgitte forutsetninger knyttet til ren og tilgjengelig natur, lys og muligheter for naturbasert turisme.

Mål - reiseliv

Identifisere potensielle ressurser (fysiske og menneskelige) som kan kommersialiseres, og bidra til videreutvikling av nåværende tilbud, og utvikling av nye.

Økt fokus på betydningen av regionalt samarbeid i forhold til merkevarebygging, produktutvikling, kvalitetssikring og markedsføring.

Tiltak - reiseliv

- Bidra til å gjøre det mulig og kommersialisere flere reiselivsressurser. Herunder, avdekke potensialet i samhandling mellom kommersiell virksomhet og historisk/kulturell virksomhet.
- Bidra til positiv samhandling mellom ulike aktører for videreutvikling av Salangsvassdraget som grunnlag for reiselivsutvikling.
- Bidra i forhold til realisering av fellestiltak og regionale tiltak, med særlig vekt på produktutvikling, «pakking» av reiselivstilbud og markedsføring.
- Bidra til at eksisterende og nye reiselivs aktørers interesser knyttet til skilting ivaretas. Herunder å bidra til forbedring av lokal/regional informasjon om aktuelle stier, løyper, traseer, attraksjoner osv – både i forhold til sommertid og vintertid. (fysisk via skilting og parkeringsmuligheter, samt digitalt og på papir).
- Bidra til fortsatt utvikling av Salangsvassdraget og Løksebotnvassdraget.
- Salangen Kommune avklarer sitt forhold til destinasjonstilørighet, inkludert å inngå nødvendige avtaler.
- Utvikle Salangen som et foretrukket utgangspunkt for sykkelturisme (med særlig vekt på sti og off road sykling).

Kunnskapsbaserte næringer

Kunnskapsbaserte næringer har tidligere blitt definert som KIFT-bedrifter (kompetanseintensive forretningsmessige tjenesteytende næringer). Langsiktig verdiskaping avhenger av vår evne til å ta i bruk kunnskapsressurser på en bedre måte enn hva vi gjør i dag. Med det kostnadsnivået vi har i Norge i dag har vi ikke mange andre alternativer enn å sette ytterligere fokus på kompetanse dersom vi i årene fremover skal ha konkurransedyktige næringer og bedrifter. Kunnskap og kompetanse har i alle næringer en økende betydning for fremveksten av næringslivet og betegnes ofte som «kunnskapsbaserte næringer». Disse typene av næring er blant annet kjennetegnet ved at en stor del av de

sysseisatte har et høyt kompetansenivå og at bedriftene har høy innovasjonsaktivitet. Dette kjennetegnet går igjen i alle næringer også innenfor de øvrige satsingsområdene i SNP, i tillegg til at det er flere bedrifter i Salangen som driver rendyrket kunnskapsbasert. I tiden fremover vil det være store muligheter både for knoppskyting i eksisterende næringsliv samt nyetableringer innenfor denne type virksomhet, og da særlig blant yngre grundere.

Mål – kunnskapsbaserte næringer

Gjennom det nettverk, eierskap og de arenaer Salangen kommune har igjennom ulike selskaper skal det settes sterkere fokus i forhold til kunnskapsbasert næringsutvikling.

Videreutvikle arbeidet med og utvikling av arenaer for kunnskapsbaserte næringer for Salangen kommune spesielt og Astafjordområdet generelt.

Tiltak – kunnskapsbaserte næringer

- Bidra til videreutvikling av fellesarena/«Kontorhotell», for å skape et attraktivt grunder miljø.
- Bidra til å videreutvikle koblingene mellom Salangen kommune, eksisterende næringsliv og utdanningsinstitusjoner (lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt).
- Bidra til å utvikle en modell som beskriver; innhold i, markedsføring av og kommunikasjon rundt satsingen på kunnskapsbasert næringsutvikling.

Arbeidsmåte og oppfølgingsansvar:

SNP tilkjenner klare føringer med ambisiøse mål. Skal målene i SNP oppnås må det jobbes kontinuerlig gjennom hele planperioden for å forsterke og videreutvikle samarbeidet mellom Salangen kommune og næringslivet. Salangen kommune må prioritere tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre sin del av arbeidet, som for eksempel å gjennomføre reguleringsplanarbeid, samt kontinuerlig fokus på forbedring av egne rutiner. Salangen kommune må avklare myndighetsområdene i skjæringspunktet mellom ulike politiske råd (næringsutvalg, formannskap og kommunestyre). Det må settes av tilstrekkelig med ressurser til daglig arbeid og oppfølging av næringsarbeidet inkludert SNP, der avsatte ressurser gjenspeiler ambisjonsnivået. Ved behov opprettes det en eller flere arbeidsgrupper knyttet opp mot arbeidet med oppfølging av strategiene under de respektive innsatsområdene i SNP. Næringsutvalget kan ved behov avsette økonomiske ressurser fra kommunalt næringsfond til oppfølging av innsatsområdene eller til prosjekt som går direkte på de respektive innsatsområdene. Dette for å sikre optimal fremdrift i innledende og oppfølgende faser. Førstelinjetjenesten skal sammen med Salangen kommune og næringslivet prioritere å skape hensiktsmessige arenaer for å møtes, samt å bidra til å videreutvikle dagens samarbeid inkludert kommunikasjonen mellom de ulike aktørene.

Førstelinjetjenesten har sammen med ordfører og administrasjonssjefen det daglige ansvaret for at eksisterende næringsliv og nyetablerere blir mottatt og fulgt opp på et verdig og individuelt grunnlag.